

REMISSYTTRANDE

Datum
2025-08-29

Dnr
2025/3953

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Betänkandet Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2025:59)

(Departementets diarienummer Ju2025/01193)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Genomgången av de förslag som läggs fram i betänkandet och de överväganden som görs där har skett med de utgångspunkter som Justitiekanslern, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta.

Som betonats av Justitiekanslern i tidigare remissyttranden är det av stor vikt att användningen av tvångsmedel utformas med noggrant beaktande av grundlagarnas krav och Europakonventionens fri- och rättighetsreglering. Vid en avvägning mellan behovet av en effektiv brottsbekämpning och den grundlagsskyddade rätten till personlig integritet är det av största vikt att tvångsmedelsanvändningen begränsas till fall där den framstår som nödvändig, proportionell och försvarlig i ett demokratiskt samhälle.

Utredningen har utifrån utförligt redovisade avvägningar om nytta, behov och integritet kommit fram till att hemliga tvångsmedel ska få användas i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Det saknas enligt Justitiekanslern anledning att ifrågasätta utredningens slutsatser om att det krävs fler och skarpare verktyg för att stävja den typen av brottslighet. Samtidigt innebär en utvidgning av användningsområdet för hemliga tvångsmedel oundvikligen att riskerna för den personliga integriteten ökar. Justitiekanslern har i flera remissvar efterlyst ett mer systematiskt angreppssätt från lagstiftarens sida när det gäller förslag på utökningar av statens maktbefogenheter i förhållande till enskilda och de avvägningar som behöver göras i förhållande till grundlag och Sveriges unions- och folkrättsliga åtaganden. Regeringen har nu tillsatt en utredning med uppdrag att genomföra en översyn av reglerna om hemliga och preventiva tvångsmedel, som bl.a. ska innehålla en analys av den samlade regleringens konsekvenser för den personliga integriteten (dir. 2025:12). Justitiekanslern anser att det vore lämpligt att avvakta resultatet av denna översyn av reglerna om hemliga tvångsmedel innan utredningens förslag i dessa delar genomförs.

Det bör även påpekas att en ökad användning av tvångsmedel har stor inverkan på Justitiekanslerns verksamhet, dels genom det generella tillsynsansvar som myndigheten har gentemot de brottsbekämpande myndigheterna, dels genom de anmälningar myndigheten tar emot från Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden angående användning av hemliga tvångsmedel.

När det gäller förslaget om att slopa undantagsventilen för erkännande av vissa utländska äktenskap i 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap och i stället införa en möjlighet att i undantagsfall tillerkänna sådana äktenskap vissa rättsverkningar har utredningen noga övervägt hur förslaget förhåller sig till grundläggande fri- och rättigheter enligt Sveriges unions- och folkrättsliga åtaganden. Justitiekanslern instämmer i utredningens slutsatser i denna del.

Ärendet har föredragits av Johanna Barketorp Dirke.

På Justitiekanslerns vägnar

Anneli Skoglund